

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ
ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน
Model for developing teachers' learning management to promote
moderation, reasonableness and good immunity of students

เสาวพา เวศกาวิ¹
กฤษฎา ผ่องพิทยา²
ลิรารัตน์ จันทะคุณ³

Saovapa Weskavee¹
Kisda Pongpittaya²
Lirarat Chanthakhun³

Received: August 6,2024 Revised: December 6,2024 Accepted: December 9,2024

บทคัดย่อ

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริม ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู กลุ่มตัวอย่าง เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูผู้สอน 27 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 15 คน ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู แบบนิเทศครู และ แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน มีองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน ได้แก่ การฝึกปฏิบัติจริง การถอดบทเรียน การฝึกอบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน

¹ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

³ โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่อี

¹ Vocational Education Nakornlnang Polytechnic Collcge

² Faculty of Education, Phetchaboon Rajabhat University

³ Wat Don Kai Dee Municipal School

¹ Corresponding author Email: Saovaicc@hotmail.com

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน พบว่า ทุกด้าน มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และบรรลุผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดี

Abstract

Model for developing teachers' learning management to promote moderation, reasonableness and good immunity of students. The purpose of the research were to

1. Analyze the conditions and needs for developing teachers' learning management.
2. Develop a model for developing teachers' learning management
3. Study the results of using the learning management development model of teachers.

The group of co-researchers consists of 2 educational institution administrators, 27 teachers, 15 basic education committee members, and 20 students' parents. There were 4 research instruments: a questionnaire, an evaluation, a form of supervision for the development of teachers' learning management, and an interview Data analysis used percentages, means, standard deviations and content analysis.

The research results found that the research results found that 1. Conditions and needs in the development of teacher learning management to promote moderation, reasonableness and good immunity. There were main components and indicators of success in developing as follows:1) Development of school curriculum 2) Management of teacher learning to promote moderation, using participatory action research.

2. Models for developing teacher learning management to promote moderation, reasonableness, and good immunity. Consists of practical training, lesson learned, workshop training, exchange of knowledge and study visits

3. Results of developing teachers' learning management to promote moderation, reasonableness and good immunity. It was found of had the highest level of overall performance and achieved results with a high level all aspects.

Keyword: learning management, promote moderation, reasonableness, good immunity

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้

การศึกษายังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพและมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและ ยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลกควบคู่กับการธำรง รักษาอัตลักษณ์ของประเทศ โดยรัฐให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพขีด ความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอก จากกระแสโลกาภิวัตน์ และ แรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤติที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้ คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งปัจจุบัน และอนาคต รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2560: 14-80)

สำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2557: 1-5) ซึ่งได้ ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบูรณาการการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง (พ.ศ. 2557-2560) โดยกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนไว้ในด้านการส่งเสริมการ ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาที่มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็ก เยาวชนและประชาชนมีคุณลักษณะอยู่อย่าง พอเพียง การพัฒนาแบบอย่างที่เป็นเลิศ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาชีพครู การพัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปฐมวัยและสร้างเครือข่ายแหล่ง เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่ และกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างกลไกการ บริหารจัดการในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ภาคการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด เพื่อให้การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงในทุกด้านมีการบูรณาการการ ปฏิบัติร่วมกัน โดยมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมขึ้น ในสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อ ขับเคลื่อนการบูรณาการการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นศูนย์กลางการประสาน ติดตาม และส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ มีการเชื่อมโยงและสนับสนุนกันและกัน มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระหว่างกันในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหาร จัดการ การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557: 1-2) ได้จัดทำประกาศ เรื่องนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษา เพื่อให้องค์กรหลักหน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ การพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การพัฒนาองค์กรและบุคลากร 3) การขยายผลและเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของเครือข่าย 4) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 5) การบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา จากการกำหนดเป็นนโยบาย และดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงโดยการบูรณาการและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบผลการดำเนินงาน และความก้าวหน้าของการ จัด การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการ จัด การศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโรงเรียนวัดดน้อยนอย เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

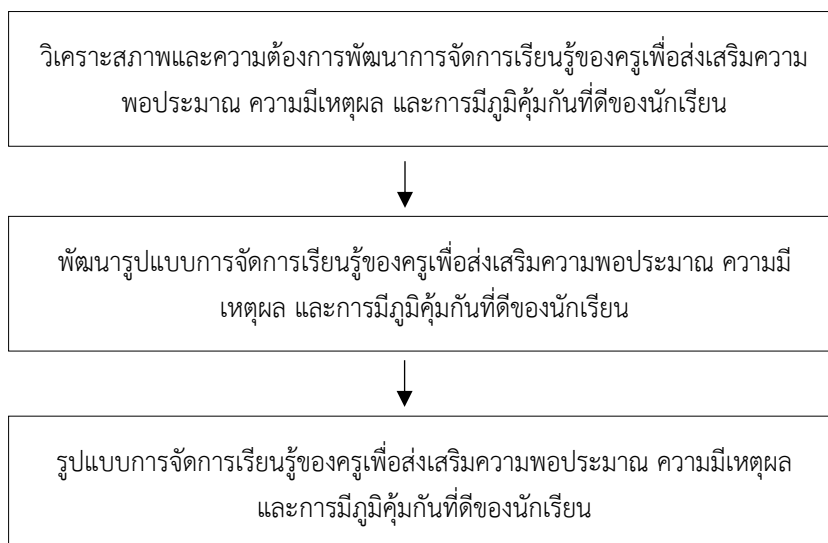
วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริม ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน
- 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน
- 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน เป็นศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบดำเนินการ 4 ขั้นตอน (Kemmis and Mc Taggart. 1991: 169-170, อ้างถึงใน งามอาจ นัยพัฒน์: 343-344) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Acting) การสังเกตการณ์ (Observing) และ การสะท้อนผลการปฏิบัติ และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนี้ 1) การพัฒนารูปแบบ 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การพัฒนาครู 5) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 6) บริบทโรงเรียนวัดน้อยใน และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพและความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน พบว่า มี 2 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบหลักที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย การจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การออกแบบการเรียนรู้ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ การวิเคราะห์จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน ประกอบด้วย การฝึกปฏิบัติจริง การถอดบทเรียน การฝึกอบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดให้มีการประชุมบุคลากรทั้งหมดเพื่อชี้แจงภารกิจที่ต้องดำเนินการร่วมกัน 2) ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจของบุคลากรตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในคำสั่งของสถานศึกษา และจัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ 3) เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะทำงาน 4) ร่วมกันกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานในหน้าที่ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง 5) จัดระบบการสื่อสารภายในหน่วยงาน 6) การนิเทศติดตามผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน และ 7) ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้จัดให้มีการประชุมบุคลากรทั้งหมดเพื่อชี้แจงภารกิจที่ต้องดำเนินการ ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจของบุคลากรตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในคำสั่งของโรงเรียนและจัดบุคลากรให้รับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานในหน้าที่ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดกิจกรรมและวางแผนการดำเนินงาน กำหนดปฏิทินการดำเนินงานและลงมือปฏิบัติจริง จัดระบบการสื่อสารภายในหน่วยงานให้คณะทำงานฝ่ายต่างๆ สามารถประสานงานข้อมูลสารสนเทศของวิทยาลัยระหว่างกันโดยตรง

2.2 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน ได้ดำเนินการอบรมด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

2.3 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน ซึ่งเป็นวิทยาลัยต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู

2.4 การถอดบทเรียน เป็นการสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคณะครูมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องตามหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกระบวนการนำองค์ความรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของ นักเรียนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.6 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริม ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี นำองค์ ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานมาสู่การปฏิบัติในวิทยาลัยตามองค์ประกอบ

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมี เหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน ดำเนินการพัฒนา โดยใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 2 วงรอบ พบว่า

3.1 ผลการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาพอเพียงพบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$) และมีผลสำเร็จอยู่ในระดับ สูงสุด มีหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียงที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำ เอกสารประกอบหลักสูตร การจัดทำคู่มือครู การจัดทำแผนการใช้หลักสูตร

3.2 การพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อ ส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน ระดับการปฏิบัติโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$) ผลสำเร็จอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับความจำเป็นในการ พัฒนาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิดมีระดับ การปฏิบัติเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.04$) 2) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีระดับการปฏิบัติเฉลี่ย ($\mu = 4.44$) 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีและการจัดแหล่งเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ย ($\mu = 4.57$) 4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ย ($\mu = 4.70$) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ย ($\mu = 4.71$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพและความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน มี 2 องค์ประกอบดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียง เป็นการพัฒนา และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นไปตามหลักการและยุทธศาสตร์การพัฒนา การศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 ที่กำหนดให้มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาหลักสูตร

การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องมีความยืดหยุ่นหลากหลาย สนองตอบความต้องการของผู้เรียน ทั้งผู้ที่อยู่ในวัยเรียนและผู้ที่อยู่ในวัย กำลังทำงาน ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การวิเคราะห์จุดหมาย สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การวิเคราะห์เป้าหมายของการจัด การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การออกแบบการเรียนรู้ 5) การกำหนดหน่วยการ เรียนรู้ และ 6) การจัดทำเนื้อหาสาระวิชา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้สามารถผ่านการประเมินเป็น โรงเรียนพอเพียง

1.2 องค์ประกอบหลักที่ 2 การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน เป็นการจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 2) การใช้สื่อเทคโนโลยีและการจัด แหล่งเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มี อยู่ในตัวเองของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ มีองค์ความรู้ที่สำคัญและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะการดำรงชีวิต และทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยใน อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียงมีผลการ ดำเนินงานตามองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้แสดงถึงความรู้ ความสามารถของครูด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด แยกตามองค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ และมี การกำหนดเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการ ดำเนินงานโดยการฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติจริง ครูสามารถกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของการจัด การศึกษาได้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การวิเคราะห์จุดหมายสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผลสำเร็จของการดำเนินงาน ดังนี้ ครูสามารถกำหนด จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดได้ครอบคลุม ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การออกแบบการเรียนรู้ ผลการ ดำเนินงาน ปรากฏผลดังนี้ ครูมีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์สาระและ มาตรฐานในการเรียนรู้ กำหนดผลการเรียนรู้คาดหวัง จัดทำสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา กำหนด หน่วยการเรียนรู้และมีการวางแผน การเรียนรู้ 4) การจัดทำเนื้อหาสาระวิชา การบูรณาการเนื้อหา (content integration) เป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระซึ่งแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสาระต่าง ๆ สอดคล้องตามแนวทาง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การกำหนดหน่วยการ เรียนรู้มีผลสำเร็จของการดำเนินงาน ดังนี้ ครูสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามหลักสูตร แนวทาง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการจัดทำหลักฐานเพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน การ กำหนดชิ้นงานตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้และแนะนำหน่วยการเรียนรู้ที่ตั้งขึ้น กำหนดกิจกรรม เวลาและ

สถานที่ปฏิบัติกิจกรรมและมีการกำหนดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่ต้องใช้ในหน่วยการเรียนรู้ และ 6) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการฝึกอบรมปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผลการดำเนินงาน พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น และเกิดประสิทธิผลจากการดำเนินงานพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียงมีผลสำเร็จอยู่ในระดับสูงโดยความร่วมมือร่วมใจ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และอาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน เป็นการนำองค์ความรู้ใหม่มาบูรณาการกับการปฏิบัติงานประจำ ทำให้ครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคนิควิธีการสอนที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและหาแนวทางหรือเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดความสนใจของผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น และส่งผลให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียง เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร สำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (2558: 4) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ว่าต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และในด้านการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนนั้นประกอบด้วยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการกำหนดรายวิชา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นความรู้ ทักษะกระบวนการที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาของคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2559: 26-28) ได้สรุปวิธีการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและจัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 23).

2.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน ผลการดำเนินงาน พบว่า ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด บรรลุผลสำเร็จในระดับสูงและครูมีผลสำเร็จในการปฏิบัติงานสูงสุด

เรียงตามลำดับองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มีผลการดำเนินงาน แผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะ พื้นฐานในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของแต่ละบุคคลและสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 8-24) นโยบายที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 1 ประกอบด้วย การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก และการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้แก่ น้อมนำแนวพระราชดำริสืบสานปณิธานและ พระบรมราโชบายด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สร้างความตระหนักในหลักการแนวคิดให้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ให้ความสำคัญของการ พัฒนานตนเอง ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทางเป้าหมาย
2. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนต้องตระหนักและเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน และ ผู้เกี่ยวข้องเข้ามีส่วนร่วมวางแผนและดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ มีทักษะร่วมรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ เพื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกัน
2. ควรให้มีการนำหลักการ แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมความ พอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของนักเรียนไปขยายผลโดยดำเนินการให้เต็มรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวทางการบริหารศูนย์สถานศึกษาแบบพอเพียง*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พอเพียง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การศึกษาข้อมูลทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน. (2558). *การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อทดลองใช้สำหรับช่วงชั้นที่ 3 (ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2558). *การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.
- คณะรัฐมนตรี. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : สถาบัน พระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- สำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2557). *แนวคิดพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิธิดิรคุณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2561). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer (3rd ed.)*. Victoria: Deakin University.